

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz., és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik a lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLIVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre

Félévre

Szemle.

□ Bár a táviratok, a legutóbbi (16—17-iki) Metz melletti ütközetről csak hiányos és zavaros közléseket hozának; s bár mult számunk első rendkívüli mellékletének berlini távirata a híres „Viktoria-lövéseket” is emlegeti: mégis minden odamutat, hogy az előbb oly rohamos győzelmi mámor kezdő odahagyni a poroszokat, s a francziák hangulata és bizalma folyton emelkedőben van. Ez emelkedést pedig csak győzelem és pedig fényes győzelem idézhette elő, s ha a porosz korona-herezeg előtt „az ut Párisig” csakugyan nyitva volna: nem oly hangok hallszanának hozzánk a Szajna partjáról. A párisi hivatalos ujság egyik közelebbi száma p. o. így szól:

„Diplomatikai tekintetben a helyzet hatékony erőködésekkel enged fölismerni, hogy viszonyainkat a többi hatalmakhoz a jelen válság ügyében jó lábra állítsuk. A háboru kezdetén Bismarck gróf következő czélok után törekedett: 1. Belgium örve alatt Anglia érzékenységet irántunk felkelteni. 2. Poroszország és Ausztria közt szövetséget kövacsolni. 3. Bennünket a Hohenzollern eset által Spanyolországgal összeveszteni. 4. Tőlünk a római kérdés ügyében Olaszországot elidegeníteni. Ezen egész terv teljes hajótörést szenvedett. Angliát oly világos és loyális nyilatkozatunk teljesen megnyugtató és épen most kötött velünk szerződést, mely reánk nézve ép oly kedvező, mint Belgiumon át északi határainkat védi, Oroszország nem csak nem kötött szerződést Poroszországgal, mint Bismarck ur reméllé, hanem a közvélemény az egész czári birodalomban a porosz monarchia hatalmának tulságos kifejlődésére kedvezőtlen állást foglalt el. Spanyol ország nem csak nem ellenségünk, hanem a legszívélyesb érzelmeket táplálja irántunk. Ugyanez áll Olaszországról. Egyetértve a florenzi cabinettel ismét a szeptemberi conventio alapjára álltunk s a megoldás mindkét fél megelégedésére a legkisebb nehézség nélkül ment végbe. Tehát sem Londonban, sem Pétervárott, sem Madridban vagy Florenzben nem sikerült Bismarck urnak programját keresztül vinni. Dánia rokonszenve irántunk ma is oly élénk, mint a háboru előtt; hajóhadunk Kiel előtt áll s ott nagy események várhatók. Egy pillanatig sem lehet szó békealkudozásokról.”

Trochu tábornoknak Páris parancsnokává történt kinevezése és szabadelvű bizalmas kiáltványa; Bazain generalissimussága és újabb hadműveletei, melyek következtében az összes franczia haderő mint látszik, Chalonsba összpontosulhatott; a folyton szaporuló Guerilla-csapatok, melyek a porosz sergeket tetemesen háborgatják; a porosz-élelmezés terhei a készakarva kiürített vidékeken; az összes franczia nemzet valóban emelkedett lelkesedése, melylyel a paptól a földmivelőig

mindenki a haza védelmére sorakozik mind oly jelenségek, melyek új meg új remény-forrásokul szolgálhatnak a francziáknak.

A semleges hatalmak magatartása is mind kedvezőbbé válik a francziákra nézve, sőt még az orosz is, mely mindeddig, mint a legnagyobb porosz-barát volt föltüntetve, megkezdte hirlapi előcsatározásait a porosz fenhéjazó elbizakodottság ellen, és egy távirat szerint Oroszország nem fogná eltűrni egyik hadakozó-félnék is, hogy területét nagyobbítsa a jelen háboru következtében.

Igaz ugyan, hogy a párisi kamaraülésekben rendkívüli heves jelenetek fordulnak elő, de míg egyfelől e válságos időkben alig lehet ezek fölött csodálkozni, addig a leghevesebbeket (Gambetta. Keratry sat.) is képes a haza veszélyének említése azonnal az egységre téríteni; csak mosolyogni lehet tehát az olyan sensations — hireken, melyek szerint Napoleon detronizálása elvileg kimondatott volna már a kamarában. Ha kimondják: bizonyára nem elvileg fogják azt kimondani s nem most, midőn a legkisebb szakadás a nemzetben azon mélységet nyitná meg, melybe Francziaország egészen elsüllyedhetne.

Dürrückközlő.

Udvarhelyről írják, hogy az ottani kaszinóban H. K. „urambátyám” franczia ismeretségei folytán nyomára jött ennek az egész mostani háboru taktikájának. Eszerint az egész franczia-porosz háboru csak német hunczutkodás. Nem igaz abból egy szó sem, mit a lapok irnak, hogy a franczia a porosszal igazán verekedik; hanem csak azért ágyuznak egymásra vak töltéssel, hogy a muszka is kapjon kedvet s elegyedjék belé a bajba. Ha aztán sikerül egyszer a muszkát kicsalni a sikra, akkor nekifognak a porosz is meg franczia is döngetni a muszkát, s fontra vágják a muszka czárt mindenestül. Ebből következik, hogy okos emberek a baloldaliak, a kik biztatják az orosz, hogy jöjjön, rontson reánk. Az udvarhelyieknek nem lesz egyéb dolguk, csak üljenek ki a „Budvár” és „Kuvár” tetejére s nézzék, hogy miként aprítják a francziák s a burkusok, a kik addig idejőnek, a sok istentelen muszkát

Egyábiránt H. K. bácsi szívesen ad részletesebb kombinációkat is. Addig pedig, a míg ez megtörténik, ajánljuk a vásárhelyi baloldali követeknek, hogy tartsanak baloldali népgyűlést s mondják el a most leirt magas politikai elmeszüleményt valami „követjelentés” vagy „követi program” alakjában. Oda épen talál.

* * *

A jelen háboru kezdetét megelőző szélesend alatt történt. Beállit L. G. tiszteletes ur Sz.-Ke-

reszturra, s egyenesen a kaszinónak tartva, szembejön vele egyik kaszinó-tag, a ki már látta az új lapokat.

— Volt verekedés? kérdi a tiszteletes.

— Még nem. Lón a felelet.

— Nő ugyan jó; épen ezért jövék bé, ne hogy az a f—e burkus megverje a francziákat

* * *

„A győzelmes ügyet szeretik az istenek.” Régen tudjuk e frázist, de értelme mindeddig rejtély volt előttünk. Most tudjuk. Mióta a pápát isteni tulajdonnal ruházta föl egy csoport olyan ember, kik közül igen sokan, még a zseb-kendő használatáig sem jutottak a civilizációban, azóta neki is a győzelmes ügy tetszik. — Közelebbről Vilmos királynak a francziáknak nyert diadalaihoz, Antonelli a pápa jobbkeze szerencsét kívánt. E szerint a franczia jó szolgálatok feledve vannak, feledve, hogy franczia segély nélkül, eddig ki tudja hol sütné a makkot. — Hja! a hála emberi dolog, s ily gyarlóság, nem illik oly magas személyhez.

— A porosz félhivatalos lap néhány nap előtt azt a themát vetette föl, hogy a délnémet államok hűségét valamiképp meg kell jutalmazni. Ma az „A. Allg. Ztg.” megmondja, hogy miképp lehetne legjobban a déliek feláldozó készségét megjutalmazni. „Adjatok, ugymond, Németországnak alkotmányt, mely oly szabad legyen, mint Belgiumé; adjatok lelkiismereti szabadságot, újjzéték ki a clerust az iskolákból és parlamentből; adjatok kötelező polgári házasságot stb.”

— Egyik német lap következőkben állitja össze azon követeléseket, melyeket Bismarcknak tenni kell a netalán hamar bekövetkezendő békekötésnél:

„Bismarck, ezt akarják a berlini bankárok 2000 millió frankot követeljen a hadiköltségek kárpótlása fejében. Bismarck, ezt akarják a kereskedők Hamburg, Bremen és Danzigban, követelje a franczia flottának felét. Bismarck, azt akarják II. Frigyes tanítványai, követelje, Elzász és Lotharingiának újból Németországhoz való csatoltatását. Bismarck, ezt akarják a porosz németek, követelje az egységes Németország kikiáltását és császári korona föltevését a király fejére.

— Az első egyetemes magyar tanitógyűlés f. hó 16-án tartatott meg Pesten a képviselőház tanácskozó termében az ország minden részéből nagy számmal megjelent néptanítók által. Az első ülést megelőzőleg Böszörményi M. kecskéméti tanár, mint korelnök, előülése alatt értekezlet volt, melyen a tárgysorozat megállapításán kívül, a tisztviselők is, s ezek között Zichy A. budapesti tanfelügyelő elnökké megválasztott. Másnap 8-án Zichy A. elnök mielőtt az ülést megnyitná, bemutatta Tanárky Gedeon államtitkárt, mint a vallás- és közoktatási miniszterium képviselőjét, ki szép rövid beszédben üdvözlé az összegyűlt tanítókat. A miveletlen nép sorsa, ugymond, nem lehet egyéb alárendeltségnél; ez állapotot meg kell szüntetni a népnevelése által. A kormány erre nézve a körülmények-

hez mértén eleget tett: már most a népen, különösen a néptanítókon a sor. Viharos éljenzéssel fogadott beszéde után elnök megnyitja az ülést, hasonlóképp nagy tetszéssel fogadott beszédében elősorolva a népnevelés terén eddig elért eredményt s különösen kiemelve, hogy ha az államnak van joga büntetni: úgy kötelessége nevelni is; azon nézetét nyilvánítja, hogy erre nézve leginkább támogathatja az államot épen a nép. Áttérve a napirendre, három indítvány fogadtott: a Neumann Soma előadó részéről a komáromi tanító-egylet által, a „népiskola és társadalom“ cz. értekezésből levont indítvány, melyszerint az élet és iskola közötti ürt betöltése végett népnevelési egyletek alakítandók az isk. hatóság, tanító testület és közönségből művelődési és könyvterjesztési czéllal bíró szakosztályokkal. Erre Madzár J. pécsi gym. tanár ezek kebelében önképző nepeköröket indítványoz, mi a harmadik Pirk Gy. jászberényi tan. által előadott indítvánnyal: a rabok iskoláztatásáról elfogadtatván, a gyűlés eloszlott.

— Franciaország hangulatát jól jellemzi azon levél, melyet az ötödik párisi kerület mai-reje vett egy kath. paptól. A levél következőleg hangzik:

„Maire ur! Az egyház szelleme és törvénye nem engedi meg, hogy egy pap fegyvert fogjon, bár a hazát a legnagyobb vesz fenyegesse is. Ezen veszély, ha Franciaországtól nem távolítatják el, mind azokat közölünk, kiket a papi hivatás nem fog más térre hívni, polgári kötelességünkhez híven a sánczokon fog találni. Egyelőre nincs semmi utjában, hogy ásóval és fesszel közreműködünk a nemzeti védelemben. Tudassa kérem hát velem, melyik építési helyre menjek, hogy a párisi védművek földépitkezéseiben részt vehessek. Holnap mise után már ön rendelkezésére leszek.

Fogadja, Maire ur. nagyra becsülésem és

TÁRCZA.

Az isten-eszme és a pápa csalatkozhatlansága.

Buda, jul. 29-kén.

Kissé különös czimű összeállítás biz ez, első perczen magunk is megütköztünk, midőn e két eszmét egymással kapcsolatba hoztuk, de minél tovább gondolkodtunk fölöttük, annál szorosab okozati kapcsolatban tűnt föl e kettő előttünk.

Fontossága ezzel egy arányban nőtt, s úgy, bár az anyagi gondok a fegyveresörgésre vonják a közfigyelmet, mi még sem akarjuk elmulasztani, hogy a Rómában történt fontos eseményt egy, az eddigittől teljesen különböző oldalról fölfogva, meg ne világítsuk.

Mi sem szokott az anyagi és szellemi világban csak egy minden okozati lánczolat, szóval előzmények nélkül az égből pottyanni, s megvagyunk győződve, hogy minél föltűnőbb valamely esemény, minél talányszerűbb megjelenése, annál távolabb kell forrását, úgy szólván első okát keresni.

Bármily paradoxnak látszik is tehát a gondolat: mi a csalatkozhatlanság kimondását mégis az Isten-eszme egy fejlődési stadiumának tartjuk, mely állításunk bebizonyítására mindenkéltől az isten-eszme fejlődési történetét kell vázolnunk miből elkerülhetlen következménykép folyik a pápa csalatkozhatlansága.

Az ember a természet legtehetetlenebb férgé, ... hogy most titáni műveket hajt végbe, azt esze fejlődéskésségének köszönheti. Megszámlálhatatlan az évezredek száma, melyeknek tapasztalatait alkalmazza oly csudálatoskép a mai ember.

Kezdetben meztelen halász és vadász volt, ugyszólván ragadozó állat, ezektől csak kizárólag a gondolat által megkülönböztetve. Vad és hal azonban nem jó parancsszóra a hálóra és fegyver elé Bőség és iszonyú nélkülözések közt váltakozott tehát akkor az élet. Az ember a sors, a vakeset labdája. Legnagyobb rendszertelenséget

honfiui odaadásom jelét. Éljen Franciaország! Jules, abbé, a párisi theol. kar tanára.

Dévai levelek.

IV.

A dévai állami tanítóképezde idei hathéti póttanfolyama e hó 8-án reggel 8 órakor nyitott meg kellő ünnepélyességgel. Megnyitó-beszédet Szeremlei Lajos ur tartott, melyet alóírt röviden román nyelven tolmácsolt. A tanítók száma 56, ezek közül 20 magyar, 36 román. — tanfolyam nemzetiség szerint van (beosztva délelőtt 8—10 délután 3—5-ig. Alóírt előadja előtt 8—9-ig a beszéd és értelemgyakorlatokat, délután 4—5-ig paedagogiát, didacticát és metodológiát. — Samu tanár délelőtt 9—10-ig a szám-tant, délután 3—4-ig írva olvasást. Petri tanár ugyanezen tantárgyakat az irt időben román nyelven. Ezen tantárgyakon kívül reggel 7—8, délután 2—3-ig tanulnak harmoniát és délután 5— $\frac{1}{2}$ 7-ig testgyakorlatot, amazt Unger, ezt Baló vezetésük alatt. Látni való tehát ezekből, hogy a tanítók urak derekasan el vannak foglalva és hogy felfogják szép hivatásukat, mert az ének és testgyakorlatra egyenesen ők kérték fel a tanárikart. — Meg fogják látni, hogy minő becses alkalmat szalasztottak el önképzésük kipótolhatlan kárára, azok, kik a testvéri felhívás előtt bedugták füleiket, és azok kiket visszajeszített az egyházi hatalom tiltakozó szózata. Mert sajnos, de úgy van, hogy egyik érsekseg eltiltotta a tanítókat a megjelenéstől.

Az egyetemes gyűlésre innen a következő tanítók mentek fel Pestre e hó 14-én a tanfelügyelő ő ngával: t. Horváth Mihály dévai ref. tanító, Pap József hátszegi ref. tanító, Santus Ignác, illyei és Nagy Miklós kudzsiri r. kath. tanítók. Utiköltségek egy csekély része egyes adakozóktól telt ki, a nagyobb rész pedig saját zse-

tapasztal önéletfolyamában mindennap, bámul önsorsán, hogy minden bizonytalanság és esély mellett sem vesz el, mit — naponkint látva akarata tehetlenségét, — kénytelen egy felsőbb lénynek tulajdonítani, kit megmentője, gondviselője, atyja, ura gyanánt tisztel ez az Isten. Az isten tehát az emberiség első culturhelyzetében, mint korlátlan uralkodó lép föl az emberi elmében. Demég csak az embernek van istene. *)

E rohamos és szakadatlan élelemhajhászást igénylő culturhelyzetben csak önsorsával gondolhat az ember, természettel foglalkozni, tüneményei fölött mélyebben gondolkodni nem ér rá.

Megszelidíti azonban az állatot, pásztorrá lesz (nomád culturfok) nyugodtan őrzi nyáját, bámulja a világot, erdőt, évszakokat, csillagokat gyönyörködik a természet nagyszerűségében s istenét, ki eddigelé csupán fölötté állott kizárólagos egyedúrként, most már mindezek teremője s föntartójává teszi. Az istenfogalom uralja most a mindenséget, kiterjed mindenre s már nem csupán az emberre.

Az ember nomád — s később földész helyzetében lassanként mindinkább érzeni kezdi akaratereje hatályosságát, lassanként tudatára jön annak, hogy még sem minden korlátlan hatalmu istentől, hanem igen sok ő töle is függ, másrészt sok természeti tünemény törvényszerű előállásának okozati sorozatát be kezdi látni, csak a végső ok vesz el a homályban, mely minden

*) A „vörös felhő“ nevű bátor és okos indusfőnök nyilatkozata e tekintetben igen jellemző. Őt és társait alkudozás végett Washingtonba küldték vérei, hol ő megérkezte után harmadnapra maga keresvén föl a belügyért (mult hó elején) így szól: két napja, hogy köztetek vagyok s még senki sem jött hozzám az okból én jöttem el hozzátok. Népem éheznek, küldjetekek nekik élelmi szerek. Alkudozás közben főleg lőpor és lőfegyver képezé főkérelmét, hogy így népe mely ugy fogy, mint a nap legforróbb sugarainak a hegy lejtőjén kitétt hó, biztosítsassék. A belügyér nem akart beleegyezni, míg békés szándokuk zálogát nem bírja, mire a vörös felhő azt feleli: Azt hiszitek, hogy mi oly balgák vagyunk, reletek túlhatalmasokkal háborút kezdeni. Adjatok lőszereket. Mi csak vadat akarunk velők elejteni, hogy megélhessünk s nektek a hatalmasoknak mi okotok nincs a fölünk való félelemre. Mindenkinek abból kell élni, a mire őt a nagy szellem teremté. Ő titeket írás olvasásra minket vadászásra teremtett. „Íme a vad szájában az ember sorsáról föltétlenül rendelkező isten.

bükből. Szép áldozat oly esekély jövedelem mellett, minővel nálunk a tanítók idáig dicsekedhetnek. Koronázsa siker, áldozat-tételeiket a közmívelődés érdekében!

A dévai ref. egyházban a papihivatalra való pályázás a jövő vasárnap veszi kezdetét. Az első pályázó, kit erősen vártunk, mult vasárnap, nem tudhatni mi okból, nem jelent meg. Nagy szükség van, ezen történelmi névvel bíró ref. egyháznak egy buzgó lelkészre. Szerető barátod: K. F.

KÜLFÖLD.

A porosz-francia háboru a véres két napi küzdelemmel — a legvéresebbel eddigelé nemcsak e háboruban, hanem a közelebről Európában küzdöttek közt is, egészen új fordulatot vett. Még eddigelé hiányos és hézagos tudósításaink vannak, de olyanok mégis, melyek tért adnak a következtetéseknek. Egy tekintélyes katonai lapnak, a „Wehr Ztg.“-nak erre vonatkozó összeállítását bemutatjuk olvasóinknak:

A poroszok részéről csakugyan megtörtént a támadás; de két napi erős küzdelem után is nem azon eredménye volt, melyet Frigyes Károly óhajtott, s melyet mint tény a főhadiszállásról szélnék eresztettek.

Frigyes Károly hg. most is mint Königrätznél egymagában támadott. Két napi véres küzdelem daczára eldöntés még nem történt. A legutóbbi ismeretes távirat percében a poroszok tért vesztek.

E nagy, eldöntő pillanat. Ha a koronaherceg mint Königrätznél, még jókor megérkezik, úgy Bazaine el van veszve, azonban valamely véletlen szintugy mint valamely nagyon messzeható hadművelet a koronaherceget távol tarthatja; ha Bazaine időközben a vele szemben álló elleneséges, már megingatott haderőt szétszuzza, ugy

okozati sorozatot mozgásba hozva, következetes lefolyásuk — megindítójává válik. E vég ok szerinte az isten. Az ember e culturfokon tehát már részint, maga részint a természet örök törvényei számára igénybe veszi az isteni mindenhatóság egy részét, korlátlan hatalmú istenét, korlátoztá teszi, s míg önmaga istene felé közelg, azt le kezdi önmagához is vonni.

Egy végzettelés lépést kelle csak e téren tovább tenni s ezzel az ember félistenítése elvben keresztül volt vive. E lépés az isten képmására teremtet emberi lélek örökéletűségének fölismerése által tetetett meg. E gondolattal az istenség hatalma osztályossává tette az ember önmagát. Gyönyörűen jegyzi meg e tekintetben Proudhon: „Azalatt, hogy az ember istenéhez hasonlónvá törekedett lenni, egyúttal önmagához tette hasonlónvá istent. E kölcsönhatás, melyet évszázadokon át kárhoztatásra méltónak tartottak volna, volt azon láthatlan mozgató erő, mely korunk mythosára elhatározólag hatott. A pátriarchák korában szövetségeket kötött isten az emberrel; most a szövetség megújítása végett már isten kénytelen emberre lenni. Ő fölveszi a mi testünket, alakunkat szenvedélyeinket, örömeink és szenvedéseink részesévé lesz egy nőtől születik s meghal mint mi. S a végtelennek e megalázása után is azt állítja az ember, hogy istenének eszményét még fönségesebbé tette, azáltal, hogy egy logikai változat segélyével, abból, kit eddig teremőnek nevezett, föntartót megváltót alkotott. Az emberiség még nem mondja: „En vagyok az isten,“ nem, ily fonhejázás még a legnagyobb borzasztóság volna a jámbor előtt; ha nem, azt mondja: az isten mi bennünk van Im — manuel, Dominus nobiscum, ... Krisztus Jézusban legelőször érezte magát az ember isten gyanánt s a kereszténység valóban nem egyéb az emberisten vallásánál.“

De térjünk most át egy, erre következő fejlődési stadiumra.

Isten Krisztus előtt még előre ki nem jeölt emberek által nyilatkozott, látnokok költők, törvényhozók és a népfőkiállítás egyenerővel voltak e tekintetben fölrüházva s elismerve.

(Vége köv.)

Saáry F.

noha a harez még csak ekkor kezdődik meg igazán Franciaország megvan mentve!

A berlini Wolff féle iroda Pont á Moussonból, kelet kijelölése nélkül jelenti: „A tegnapi előtti ütközetben a brandenburgi hadosztály lépett fel támadólag s csak hat órai harez után nyert támogatást. A francziák Bazaine alatt Metz felé verettek vissza, és 2000 foglyot, 2 sást és 7 ágyut vesztek.”

Sokkal több részletet hord fel a „Tagespresse”-nek egy berlini távirata, melynek, ha eleje való volt is, az egész befejezése a fentebbi távirat hü kinyomata. E szerint Bazainet Metzből Verdunba visszavonultában 16-án 9 órakor az 5. brandenburgi hadosztály, Stülpnagel tábornok alatt, ki már Saarbrücknél is küzdött, megtámadta s tartotta magát. Négy francia hadtest, Decaen, L'admirault, Frossard, Bourbaki álltak ellenében; vitézül harcoltak, jól vezettek, s hősiességgel vívtak. Csak hat órai harez után kaptak a poroszok segélyt, a 10. hanoverai hadtesttől, Voitz-Rhetz tábornok alatt. A veszteség mindkét részről nagy, a porosz eredmény stb. (lásd a fenebbit.)

Hogy volt-e perecz, midőn a porosz eredmény teljes volt, nem tudjuk; de hogy a dolognak itt nincs vége, s hogy még sok véres óra következett utána, mutatják a részben már tegnap közölt s a részben azóta érkezett következő táviratok:

Verdunból szerdán esti 4 óra után 5 perczel következő távirat érkezett Párisba:

„Egy Brieg-ből kelt távirat szerint, a csata folyvást tart. A Mars-la-Tour felé eső oldalon a csata kedvezőnek látszik. Számos francia és porosz sebesülteket hoznak Brieg-be. — Más oldalról jelentik, hogy egy körülbelül 1200 (?) főnyi tüzérség s lovasságból álló hadtest a Brieg és St. Jean közti fensíkon táborozik. E hadtest ezirkáló őrzőkatapult küldözött szét, melyek Brieg-be jöttek. — Mars-la-Toulból jött, hitelt érdemlő utasok egy tegnapi porosz sereg zömével folyt jelentékeny harcokról beszélnek; — mely utóbbi a Mosel felé vettették vissza, s a testőr-lovasság által igen erővel támogatott meg.”

Páris, aug. 29. (Hivatalos távirat a francia főhadiszállásról, aug. 18. este 8 óra.) Részletek az aug. 16-ki csatáról: Ladmiraute hadteste képezte a jobb szárnyat. A 73. sorozred egy zászlóalja megsemmisített egy porosz dicsárdás ezredet, s elvette zászlaját. Részünkről több lovassági támadás történt, fényes sikerrel, mely alkalommal Legrand tábornok elesett. — Döring és Wedel porosz tábornokok elestek; Greuter és Rauch tábornokok megsebesültek. Azt állítják, hogy Albert porosz hg a lovasság főparancsnoka elesett.

Az új bekövetkeztével urai valánk az elenség által elfoglalt hadállásoknak.

Augusztus 17-én az utóhadnak harez volt Gravelotténál.

Az aug. 16-iki csatában megközelítőleg 150,000 porosz vett részt.

De e táviratok között legnevezetesebb az, melyet a „Wehr Zeitung” Párisból 17-ke éjéről kapott. Bazaine utolsó eredménye Metz alatt oly nagy jelentőségű, hogy ennek folytán az elhatározott visszavonulás a Marne mögé többé nincs veszélyeztetve.

Kilátás van rá, hogy a rajnai hadsereg 275,000 emberre fog emelkedni.

Palikao az új hadügyminiszter szabályai nagy rokonszenvvel találkoznak, fellépése bizalmat ébresztőleg hat.

De a hadsereg is feltétlen bizalommal van Bazaine rendelkezései iránt és jó kedvvel néz a négy nap óta lényegesen megváltozott viszonyok közt a jövő események elé.

A többi táviratok:

Berlinből, aug. 17-ről jelentik, hogy a király táviratilag parancsot adott ki, előkészületeket tenni 10,000 sebesültnek helyet szerezni Hamburg, aug. 18. Az északi tengeren kis ütközet volt veszteség nélkül.

Berlin, aug. 18. Rügen sziget északi partjáról jelentik: A „Grille”, „Frache”, „Blitz” és „Salamander” hadihajókból álló hajó-osztálynak ma délután harez volt 4 francia páncélos fregatte-al. A poroszoknak nincs semmi (?) veszteségük.

Brüsszel, aug. 18. A pápa felajánlotta Vilmos királynak a béke közvetítését. Vilmos ké-

szönetet mond neki; elfogadja a békét, ha annak fentartása iránt biztosítékot nyer.

Legujabb posta.

A tegnapi pesti lapok azon berlini távirat benyomása alatt, melyet mult számunk első rendkívüli mellékletül közlénk, a porosz győzelmet és a francziák végmegsemmisülését hangoztatják. Ennek ellenében hivatkozunk mult számunk második rendkívüli mellékletére, melyet még az ugyancsak porosz-barát „M. P.” is következőleg erősít meg 22-diki pesti táviratával: „A legujabb táviratok kedvezők a francziákra nézve. Az összeköttetés Metz és Páris közt (nem is Chalons vagy Verdun, hanem Metz és Páris közt szerk.) nincsen elvágva. Három hadtest Verdun eléré, köztük Bazaine. A porosz koronaherceg előcsapatait (kinek 16-dikán Frigyes Károly segélyére kell vala megérkeznie. Szerk.) Mac-Mahon visszanyomta. A francia hadsereg újra alakul. Guerilla csapatok szerveztettek. Walesi herceg Vilmos királyhoz megy békékövetési ajánlatokkal. Olasz- és Oroszország Franciaország integritását hangsúlyozzák. Poroszok Strassbourg ostromát siettetik, melyet jelenleg 50000 ember ostromol (Ez ostromló sereg más tudósítás szerint, odahagyta a körülvevő várát. Szerk.). Pfalzburg a poroszoknak föladta magát.” Lapunk megjelentéig reméljük más telegramot is veszünk, melyet a lap homlokán közlendünk.

VEGYES.

* Kinevezés. Mint a hivatalos lapban olvassuk; Ugron Lázár udvarhelyszéki alkirálybíró, Felső-Fehérmegye főispánjává nevezetett ki.

* Charlotte kapitány mult szombati előadása Dancz Nina k. a jutalmára, szép számú közönség előtt s összefágó kerekdedséggel folyt le az Elbai szinkörben. A jutalmazottat, kiléptekor, valódi koszorú-zápor árasztotta el s még az olasz szini hódolat jelvényei: két fehér galamb is röpködött a légben az üdvözlő-kötemények mellett. A kisasszony meg is érdemlé a közönség szünni nem akaró tetszésnyilatkozatait, mert a nő-kapitány élénk szerepét, s különösen a játszi jeleneteket, elég könnyedséggel adta. Méltóbb elismerést érdemeltek volna a közönség részéről is még Takács, Kovács Gy. Kassainé és Prielle de a nézőség, ez este, úgy látszott, csak a jutalmazott számára hozta el koszorúit és tapsait. — Másnap, szintén telt ház előtt, Benedix kedélyes vigjátéka, a kicsapott diákok, kerültek színre, szintén igen mulatságos estét szerezve a közönségnek. — Tegnap este Lenkei Gyulának, e szép igyekeztű fiatal színésznek jutalmára, a király házassodik, játszta. Reméljük, mind a közönség, mind a színészek részéről jó sikerrel.

* A wörthi ütközetben szenvedett veszteségekre vonatkozólag írja a „Breslauer Ztg”: „A wörthi ütközetben történt veszteség számainak közzététele tanúsítja, minő kevés volt az ütközet, s mennyivel gyilkosabbak a francia löfegyverek az osztrák puskánál. Ha mi 3—4000 embert veszítettünk, (a kimutatások két ezerrel többet tüntetnek fel.) egy ezen egyetlen csata többbe került, mint 1866-ban, a nachodi (1108 ember veszteség), trautenai (1252 ember v.) és a skaliczi (1455 ember v.) tehát mind három ütközet együtt véve. Ezen három, s a gitschini és königgrätzi ütközeteken kívül soha sem veszítettünk többet 1000 embernél, Sőt a gitschini ütközetben is csak 1541 embert veszítettünk, tehát felét sem a wörthi veszteségnek. Königgrätznél 3877 embert veszítettünk, tehát ezen döntő ütközetben a veszteség csak kétszer haladta meg a wörthi veszteséget (Tulajdonképp csak 2000-rel.) Pedig itt 220,000 porosz volt ütközetben. Az 1866-iki háboruban 9 ember veszteségre 2 halott és 7 sebesült esett. Ezen arány szerint Wörtnél 1000 porosz halt volna meg. A wörthi veszteség az összes 1866-iki háború veszteségeinek 20 századotliját képviseli, mely hadjáratban nekünk 4450 halottunk és 16,171 sebesültünk volt.

* A „Times” párisi levelezője jegyezte fel a következő mondást, melyet egy munkás intézett egy asszonyhoz, ki távozó fiát siratá a boulevardon: Ne sirjon asszonyom. Most olyan idők jönnek, midőn minden francia nőnek férfivá s minden francia férfinak hőssé kell lennie.

* Verkedés a francia kamarában. Az aug. 9-ki kamraülés oly viharos volt hogy valóságos verekedéssel végződött. A Journal de Paris szerint nemcsak Ollivier és Gramont, hanem Chevandier de Valdrome is részt vett benne. Ő Estancelin egy megjegyzésére vállat vonított, mire ez leszállt a szószepről s a minisztert arcuzl ütötte. Cheven-dier ur visszaadta az ütést, mire több képviselő a verekedők közé rohant és elválasztá őket.

* A román irodalmi és művelődési társulatnak e hó 10-én Naszódon tartott közgyűlése igen látogatott volt. Elnökönek Pap Vazul, alelnökönek Baloga Jakab választattak meg. Egy bankett és táncvigalom képezte a közgyűlés záradékát.

(+) Zsombori Klára Bodó Dánielné folyó év augusztus hó 18-án, délután 5 órakor, életkorának 40-ik, páros életének 17-ik évében, több évi gyengélkedés, s végre egy hosszas tartamu sorvasztó kórfolyamat következtében kimult. Al-dott legyen emléke közöttünk!

Szerkesztői üzenet.

—n.—j.— urnak, helyitt. Lapunk bezártakor vesszük becses levelét, melyben elismerését nyilvánítván gyorsan és hitelesen közölt táviratainkért, a helyi előfizetők érdekében e táviratok gyors kihordatására kér föl bennünket. Köszönet a bizalomért s elismerésért, — részünkről pedig mindent megteszünk kiadói hivatatalunknál, hogy e méltányos kérésnek elegettehesünk. — A „komám asszonyokat,” mert nem vagyunk feleséges emberek szívesen üdvözljük. A levelet jövő számunkban, ha csak lehet, közöljük.

Jegyzéke

marosvásárhelyi kir. urbéri törvényszéknél f. év augusztus 25-én tartandó nyilvános ülésben előadandó ügydaraboknak.

Pótülnök Gyárfás József által.

B. Radák Ádámnak m.-bényei Bánkes Péter e. u. pere. Gr. Pojacsevich Márknának nysztannai Veres Mihály, Szabó Mihály, Veress Ferencz. Bereczki János, Kobori Ferencz, és Foris Mihály e. p. Özv. Zsombori Pálnénak m. sárosi Tóth István, Albuj György, és Székely János e. p. B. Kemény Györgynek o-idecsi Pap Petru. Száva Juon, Pilka Vaszi és Kertész Juon e. p. B. Kemény Simonak Ujfalvi Györgyné, Cornea Natu, Bretean Simeon és Petruzez Todor e. pere.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. augusztus 23)

5% metalliques	56.16
5% nemzeti kölcsön	65.40
860 államkölcsön	89.75
Bankrészvény	690.—
Hitelrészvény	245.50
London	125.—
Ezüst	123.—
Arany	5.91
20 frankos	10.01
Földt. ment. kötvény erd.	73.—
” ” magyarh.	75.50
” ” horvát-slavon	78.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

(74)

1—2

Előleges jelentés.

LEITNER H.

Bécsből

a szeptemberi országos nagy vásár alkalmával a helyi piacon egy

női ruha és kelme-

NAGY RAKTÁRT

fog föllálitani,

hol kaphatni mindennemű legujabb divatu női kelmét, u. m. rubent, köpenyt; paletont; uti- és eső elleni köpenyt; színházi eszközöket selyemből és gyapottból; shvahlokat stl. stb. stb. megfélep jutányos árért.

HIRDETMÉNYEK.

HIVATALOS.

488. 1870.

(71)

2—3

Árlejtési hirdetmény.

A brassói állam út $11\frac{2-3}{8}$ mértföld szakaszában eső 132. számú hid helyreállítását illetőleg a főméltóságú m. kir. közmunka és közlekedési miniszteriumnak idei július hó 21-én 6014. sz. a. kelt magas rendelete folytán, folyó **1870-dik évi szeptember hó 1-ső napján**, alólírt mérnöki hivatal irodájában nyilvános árlejtés fog tartatni, mely alkalommal a hidjavítási munkát a kevesebbet kívánónak fog kiadatni.

E végre engedélyezve van **355 frt.**

Vállalkozni kívánók az árlejtés megkezdése előtt a fennebbi összeg 5%-át bánatpénzül letenni tartoznak, mely összeg az illető vállalkozó által 7%-ra a vállalat biztosítékául kiegészítendő.

Az árlejtés tetteles megkezdése előtt írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak, melyekben az ajánlati összeg számmal és betűvel tisztán kiirandó, valamint a bánatpénz készpénzben vagy államkötvényekben melléklendő. azon kijelentéssel, hogy ajánlattevő az építés feltételeit tudja és azoknak megtartására magát kötelezi.

Az építési terv és részletes építési feltételek az árlejtési határidő előtt alólírt mérnöki hivatal irodájában, a rendes hivatali órák alatt megtekinthetők.

Maros-Vásárhelytt, 1870. augusztus 1-én.

A m. k. mérnöki hivatal.

(70)

6481. 1870.

3—3

Pályázat

a zsilvölgyi kincstári bányákban termelt kőszénnek bizományilag kezelendő elárusítására.

A zsilvölgyi kincstári bányákban termelendő kőszénnek kicsinyben elárusítása és az e célra szükséges raktárok felállítása és kezelése bizományosoknak adatik át, a következő feltételek alatt.

A kincstár egy hónapra való szénkészletet hitelben ad a bizományosnak; a további megrendelések csak az árak készpénzbeli beküldésére teljesítenek.

Az árt, melyen a bizományosok a kőszén adhatják, a kincstár határozza meg, s ezen árak egyrészét fáradságok jutalmául és kiadásai megtérítéséül a bizományosoknak engedi át.

A kincstár kötelezi magát, hogy ugyanazon helyiségben más raktárt sem maga nem nyit, sem más vállalkozó által nem nyitattat.

A bizományos köteles az egy havi szénfogyasztás értékének megfelelő biztosítékot letenni készpénzben vagy magyar állompapírokban, azoknak tőzsdei árfolyama szerint.

A bizományos köteles a hozzá intézett szállítmányt a vasúton átvinni, a szállítmányért járandó fuvarbért és egyéb szállítási költségeket kifizetni, a szénét saját költségén raktárába szállítani, ottan kezelni, s a kincstár által meghatározott áron eladni.

A bizományos köteles mindenkor legalább egy félhavi fogyasztásnak megfelelő szénkészletet tartani raktárában és megrendeléseit újabb küldeményekre oly korán tenni meg a zsilvölgyi bányahivatalnál, hogy az új szállítmány megérkezhessek, mielőtt a készlet még elfogyott volna.

Mindazok kik a zsilvölgyi kincstári kőszén elárusítását a fennebbi feltételek alatt bizományilag átvinni ohajtják, felszólítatnak ezennel, hogy ajánlataikat a folyó évi **augusztus 31-ig** a zsilvölgyi k. kőszénbánya hivatalnak Petrozsényben, utolsó posta Vulkán, benyujtsák.

Ezen ajánlatban határozottan megjelölendő:

1. azon város vagy község, melynek szén szükségletét ajánló ellátni ohajtja;
2. az egy havi szén fogyasztás valószínű mennyisége;
3. az ár, melyen a szén vámmázsánsként ottan eladni reményli;
4. a legközelebbi vasúti állomás;
5. a raktár távolsága a vasúti állomástól;
6. a vasúti fuvarbér Petrozsénytől az illető vasúti állomásig, illetőleg a vasúti távolság és a mázsánskénti fuvarbér az első erdélyi vasút tarifája szerint;
7. az átszállítás díja a vasúti állomástól a raktárba;
8. a díj, melyet ajánló a raktár kezeléséért igénybe venni akar;
9. a biztosíték minősége, melyet ajánló letenni kész.

Egyszersmind kijelentendő az ajánlatban, hogy ajánló a fennebbi közlött feltételeket elfogadja, és a kötendő szerződéshez szükséges bélyegeket és illetékek költségeit fedezni kész; ezeken kívül pedig az ajánlathoz az adandó biztosíték 10%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó, mely összeg az ajánlat el nem fogadása esetében azonnal visszaküldetni fog. Az elfogadás esetében pedig csak a biztosíték letétele után adatik vissza.

Kolozsvártt, 1870. augusztus 13-án.

A m. kir. bányaigazgatóság.

1—3

Árlejtési hirdetmény.

(73)

509. 1870.

A brassói állam út $14\frac{3-4}{8}$ mértföld szakaszában eső 158. számú, poklospataki hid pallozatának kijavítását illetőleg, a főméltóságú magyar kir. közmunka és közlekedési miniszteriumnak idei augusztus 3-án 6600. sz. alatt kelt magas rendelete folytán, folyó **1870. évi szeptember hó 12-én** alólírt mérnöki hivatal irodájában nyilvános árlejtés fog tartatni, mely alkalommal nevezett hidjavítási munkát a kevesebbet kívánónak fog kiadatni.

E végre engedélyezve van **240 frt.**
Vállalkozni kívánók az árlejtés megkezdése előtt a fennebbi összeg 5%-át bánatpénzül letenni tartoznak, mely összeg az illető vállalkozó által 7%-ra a vállalat biztosítékául kiegészítendő.

Az árlejtés tetteles megkezdése előtt írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak, melyekben az ajánlati összeg számmal és betűvel tisztán kiirandó, valamint a bánatpénz készpénzben, vagy államkötvényekben melléklendő azon kijelentéssel, hogy az ajánlattevő az építés feltételeit tudja és azoknak megtartására magát kötelezi.

Az építési terv és részletes építési feltételek az árlejtési határidő előtt alólírt mérnöki hivatal irodájában, a rendes hivatali órák alatt megtekinthetők.

Maros-Vásárhelytt, 1870. augusztus 13-án.

A m. kir. mérnöki hivatal.

NEM HIVATALOS.

2—3

Főhivás

(72)

a sebesült francia és orosz harcosok segélyezésére.

A művelt népeket egymáshoz fűző érdekek szolidaritása mellett, a háború áldozatai iránti mély részvét az, mely tekintetünket jelenleg Európa nyugoti részébe egy véres dráma színhelyére tereli.

Bírodalmunk semleges állása megengedi, hogy népeiségének jótékonyság iránti hajlama mind két harczoló fél irányában egyenlően nyilatkozzék; s alólírt ezen szempontból hivatkozik a hazai lakosság gyakran tanúsított áldozatkészségére, meg lévén győződve, hogy fölhívása nem fog sikernélkül elhangzani. Az adományok **barmily csekélyisége** a honnak egy-egy hasznos polgárát a szomorgó anyának gyermekét, a melyen megtört hitvesnek gyámolóját és oltalmazóját tarthatja meg.

Mindenféle segélyadományok, különösen pénz és kórházi tárgyak alólírt-nál (Széchenyi-tér, Pátrubánház 1-ső emelet) d. e. 10-től 1 óráig fognak átvétetni, nyugtatványozni s egyenesen rendeltetésük helyére küldetni. Az ilyen gyűjtésektől való kimutatás a legolvasottabb hírlapok útján fog közzétettni.

Föl tehát!! ki gyorsan ad, az kétszer ad! **Kádbó István**
a Rudolf koronaörökös jótékony egyesület tagja.